

SECRETARIA GENERALIS SYNODI
DIECÉZNÍM BISKUPŮM
EPARCHIÁLNÍM BISKUPŮM

Vatikán, 26. ledna 2023

Drazí bratři,

jak jistě víte, na závěr konzultační etapy „v místních církvích“ předpokládá proces synody 2021–2024 slavení kontinentálních shromáždění. Právě s ohledem na tuto kontinentální etapu se obracíme k vám všem, kdo jste ve své místní církvi zdrojem a základem jednoty svatého Božího lidu (srov. LG 23). Činíme tak ve jménu naší společné odpovědnosti za probíhající synodální proces jako biskupové Kristovy církve: nelze v církvi uplatňovat synodalitu bez uplatnění biskupské kolegiality.

Apoštolská konstituce *Episcopalis communio* nám připomíná, že „každý biskup nese současně a neoddělitelně odpovědnost za místní církev, která je svěřena jeho pastýřské péči, i starost za církev všeobecnou“ (EC 2). Umožnit výkon druhé z těchto funkcí je od samého počátku důvodem, proč existuje biskupská synoda. Svatý Pavel VI. ve vlastním zakládajícím dokumentu *Apostolica sollicitudo* s velkou prozíravostí uvádí, že synodu „stejně jako všechny lidské instituce lze s postupem času zdokonalovat“. A právě to nyní prožíváme: *Episcopalis communio* ani v nejmenším nehodlá oslabit instituci biskupa, a když zdůrazňuje procesní povahu synody, přikládá úloze pastýřů a jejich účasti v jednotlivých etapách ještě větší význam. Děkujeme vám proto za vše, čím každý z vás již přispěl ke službě ve prospěch synody 2021–2024, když umožnil konzultace Božího lidu v místních církvích i rozlišování prováděné v rámci synodů/rad církví *sui iuris* a biskupských konferencí.

V předvečer kontinentálních shromáždění cítíme naléhavou potřebu podělit se s vámi o několik úvah, abychom společně rozuměli synodálnímu procesu, jeho průběhu i významu současné kontinentální etapy. Existují totiž lidé, kteří se domnívají, že již vědí, jak budou závěry synodálního shromáždění vypadat. Jiní by zase synodě chtěli vnutit svůj program s úmyslem řídit diskusi a určovat její výsledek. Téma, které papež zadal 16. řádnému generálnímu shromáždění biskupské synody, však zní jasně: „Za synodální církev: společenství, spoluúčast a poslání“. Toto je tedy jediné téma, které jsme povoláni v každé z etap procesu zkoumat. Očekávání kolem synody 2021–2024 jsou mnohá a různorodá, úkolem shromáždění ale není zabývat se všemi otázkami, o nichž se v církvi diskutuje.

Ti, kdo tvrdí, že chtějí synodě vnutit nějaké jedno téma, zapomínají na logiku, kterou se synodální proces řídí: jsme povoláni vytyčit „společný směr“, který začíná u příspěvků všech lidí. Je nejspíš zbytečné připomínat, že apoštolská konstituce *Episcopalis communio* proměnila synodu z události v proces, který se formuluje během několika etap. To

znamená, že od svého slavnostního zahájení 10. října 2021 ve svatopetrském chrámu se synoda daným tématem zabývá a rozvíjí ho nejprve při konzultaci Božího lidu, poté v rámci rozlišování pastýřů v synodách/radách církví *sui iuris*, v biskupských konferencích a nyní při kontinentálních shromážděních. Právě kvůli vnitřním vztahům mezi jednotlivými etapami nelze skrytě zavádět další témata, a tak zneužívat shromáždění a ignorovat konzultace Božího lidu.

Je pochopitelné, že v první etapě naslouchání nebyly rozsah nebo hranice tématu jasně vymezeny, neboť jde o novou metodu a je obtížné pochopit a přijmout, že celý „svatý Boží lid má účast také v Kristově prorockém poslání“ (LG 12). Tato nevyjasněnost se ovšem při následujících krocích snížila, jak to dokládá souzvuk syntéz zaslaných sekretariátu synody ze synodů/rad církví *sui iuris* a biskupských konferencí. Je důležité mít na paměti, že tyto syntézy jsou výsledkem rozlišování pastýřů nad příspěvky přednesenými během konzultací Božího lidu. Z těchto syntéz byl vypracován pracovní dokument pro kontinentální etapu (DKE), v němž jasně zaznívá hlas místních církví.

Rozhodnutí vrátit DKE místním církvím a požádat každou z nich, aby naslouchala hlasu ostatních (je to naslouchání, které opakovaně zaznívá napříč celým DKE, a tak pomáhá znovu číst jednotlivé etapy synodálního procesu na úrovni vyššího pochopení), skutečně ukazuje, že jediným pravidlem, které jsme si uložili, je neustále naslouchat Duchu: „Synodální církev je církev, která naslouchá [...] Věřící lid, biskupský sbor, římský biskup: všichni si naslouchají navzájem a všichni naslouchají Duchu Svatému“ (František, promluva k 50. výročí ustavení biskupské synody, 2015).

Témata, která DKE předkládá, nepředstavují program příštího shromáždění biskupské synody, ale věrně vracejí to, co vyplývá ze syntéz zaslaných ze synodů/rad církví *sui iuris* a biskupských konferencí, a tak umožňují zahlédnout tvář církve, která se učí naslouchat Duchu tím, že si v ní lidé naslouchají navzájem. Úkolem kontinentálních shromáždění bude na základě ohlasů, které četba DKE v každé místní církvi vyvolá, určit „priority, opakující se témata a výzvy k jednání, které lze sdílet s ostatními místními církvemi po celém světě a projednávat během prvního zasedání synodálního shromáždění v říjnu 2023“ (DKE 106).

Proto věříme, že během kontinentálních shromáždění se hlas místních církví opět rozezní s ještě větší silou prostřednictvím syntéz vytvořených v synodech/radách církví *sui iuris* a biskupských konferencích jednotlivých zemí. Čím více porosteme v synodálním stylu církve, tím více se všichni jako členové Božího lidu – věřící i pastýři – naučíme cítit *cum ecclesia*, ve věrnosti Božímu slovu a Tradici. Ostatně, jak bychom se mohli zabývat palčivými otázkami, které často rozdělují, aniž bychom nejprve odpověděli na velkou otázku, které církve čelí už od druhého vatikánského koncilu: „Církvi, co o sobě říkáš?“ Dlouhá cesta přijetí koncilu nás vede k potvrzení, že odpověď se nachází v církvi, která je „konstitutivně synodální“, kde jsou všichni povoláni uplatňovat své církevní charisma s ohledem na plnění společného poslání evangelizace.

Současný synodální proces nám ukazuje, jak toho lze dosáhnout. Svatý Boží lid je z titulu své účasti v Kristově prorockém poslání subjektem synodálního procesu prostřednictvím

konzultací, které každý biskup provádí ve své církvi: tímto způsobem je vlastně možné skutečně naslouchat tomu, že „celek věřících, kteří mají pomazání od Svatého (srov. 1 Jan 2,20 a 27), se nemůže mýlit ve víře“ (LG 12). Biskupský sbor, který je „spolu se svou hlavou, římským biskupem, a nikdy bez této hlavy, také nositelem nejvyšší a plné pravomoci nad celou církví“ (LG 22), se účastní synodálního procesu v těchto dvou momentech: 1) když každý biskup iniciuje, řídí a uzavírá konzultaci jemu svěřeného Božího lidu, a 2) v následujících etapách, kdy biskupové společně uplatňují své charisma rozlišování v synodech/radách církví *sui iuris*, biskupských konferencích, kontinentálních shromážděních a zejména na synodálním shromáždění. Analogicky a s ohledem na ekumenický koncil je výsadou římského biskupa, který představuje „trvalý a viditelný zdroj a základ jednoty biskupů i celého množství věřících“ (LG 23), svolávat synodální shromáždění, předsedat mu a potvrzovat ho.

Již v této první etapě synodálního procesu jsme mohli vidět, jak každý člen hraje svou vlastní roli a respektuje roli a přínos ostatních. Musíme v této cestě pokračovat a nezaměňovat přitom synodalitu za pouhou metodu, ale přijmout ji jako formu církve a styl, jak máme naplňovat společné poslání evangelizovat. Služba pastýřů tak má pro cestu svatého Božího lidu ještě rozhodnější význam. Jsme přesvědčeni, že na této cestě nám Duch, který vede cestu církve, umožní zakusit, jak se „biskupská synoda, zastupující katolický episkopát, stává projevem biskupské kolegiality v rámci zcela synodální církve“ (František, promluva k 50. výročí ustavení biskupské synody, 2015).

Kontinentální etapa nám může pomoci pochopit tuto vizi, pokud se jako biskupský sbor spojíme při hledání cest, které církvi pomohou být „svátostí jednoty“, totiž „svatým lidem, sjednoceným a uspořádaným pod vedením biskupů“ (srov. SC 26). Účast na synodálním procesu nám navíc umožní posílit ono kolegiální spojení, které „se projevuje také ve vzájemných vztazích jednotlivých biskupů k místním církvím a k všeobecné církvi“ (LG 23). Platí-li, že všichni biskupové, „když dobře řídí vlastní církve jako díl všeobecné církve, účinně tím přispívají k dobru celého tajemného těla, které je také tělem církví“ (LG 23), pak také platí, že jsme všichni společně *cum et sub Petro* povoláni zastupovat „celou církev ve svazku pokoje, lásky a jednoty“ (LG 23). A jak jinak než tím, že budeme „společně kráčet“ v jistotě: „právě tuto cestu synodality Bůh od církve třetího tisíciletí očekává“ (František, promluva k oslavám 50. výročí ustavení biskupské synody, 2015)?

In Christo

+ Mario Grech

kardinál generální sekretář synody

+ Jean Claude Hollerich

kardinál arcibiskup lucemburský

generální relátor synody